

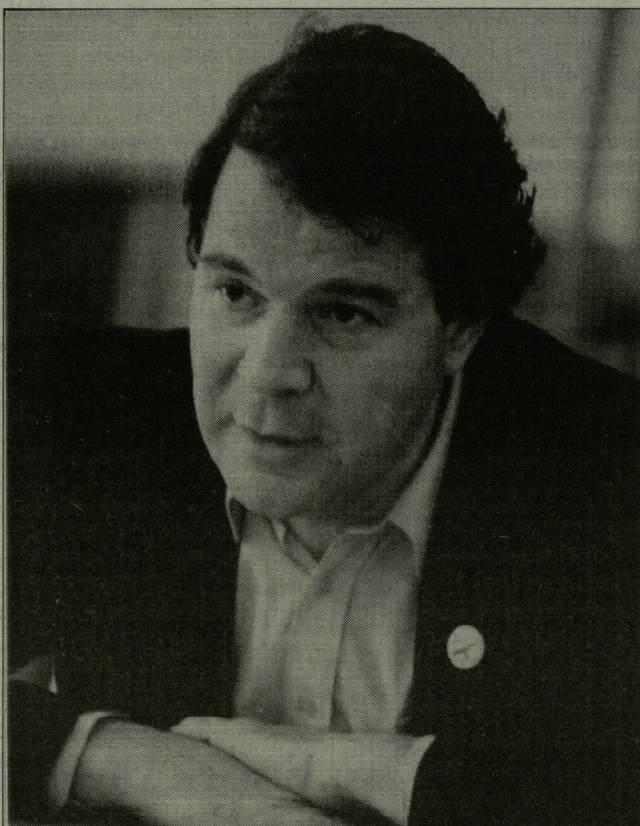
Most a jó is népszerűtlen

Bauer Tamás a gazdaságpolitikáról

– A szabad demokraták Országos Tanácsának ülésére készített, az Antall-kormány két évéről szóló kritikai elemzésére reagálva Grezsa Ferenc azt nyilatkozta a Népszabadságnak, hogy ön nem veszi figyelembe a múlt örökségét.

– Ez az ellenvetés nem megalapozott. Azokért a dolgokért, amelyek elkerülhetetlenül következnek a múlt rendszerből, például, a munkanélküliség, az infláció, nem tettem szemrehányást. Csak azt kértem számon a kormánytól, amit megtehetett volna, de nem tett meg. Világos, hogy Közép-Kelet-Európa mély gazdasági válságban van az elmúlt évtizedek pazarló gazdasági növekedéséből adódóan. A régi struktúra nem maradhatott fenn tovább, léépülésével csökkent a termelés, nőtt a munkanélküliség. Ez az, amit a kormány örökölt. Az is természetes, hogy ilyen körülmények között restriktív gazdaságpolitikát kell folytatni. Fenn tartani a gazdaság és a piac működőképességét, megfékezni az inflációt az összkereslet – a fogyasztás és a beruházások – korlátozásával. Ezzel egy időben azonban gyors gazdasági átalakításra lett volna szükség – mai nyomorunk egy kis részben már a kormány döntéseinek következménye. A liberális és a konzervatív, etatista jellegű gazdaságpolitika közötti különbség éppen ebben van, mi az állam gazdaságból történő gyors kivonulását, sok kis magánvállalkozás létrejöttének elősegítését, a gyors és minél teljesebb körű privatizációt szorgalmazzuk.

– Ön éppen arról tartott előadást, lehet-e népszerű ez a gazdaságpolitika. Sokan a gazdasági liberalizmust a vad ka-

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Lehet-e népszerű a liberális gazdaságpolitika címmel tartott előadást Szegeden Bauer Tamás közgazdász. Az SZDSZ gazdasági szakértője a rendezvény után interjút adott lapunknak.

pitalizmussal azonosítják, míg ön szociális érzékenységről beszél. És éppen az ön által kulcsszereplőknek tartott érdekképviseletek fogalmazták meg, hogy amíg a piac nem működik tökéletesen, az állam nem vonulhat ki a gazdasági életből.

– A magyarországi liberális pártok nem vad kapitalizmusban gondolkodnak. Az államnak szerintünk a szűk értelemben vett gazdaságból, a közvetlen irányításból, a termelésből kell kivonulnia, egyszerűen azért, mert – mint az az elmúlt évtizedekben bizonyo-

sodott – nem tudja megóvni a társadalmat a kedvezőtlen hatásoktól. Erre nem csak egy „rossz” kommunista állam nem képes, hanem egy „jó” sem. Az államnak viszont rendkívül nagy szerepe van a szociálpolitikában – az egészségügyben, az oktatásban, a kommunális gazdálkodásban, és még egyszer hangsúlyozom, a gazdasági átalakulás feltételrendszerének biztosításában. Amikor a „nyugati modellről” beszélünk, nem a kezdeti kapitalizmust kell érteni alatta. Az elmúlt évtizedekben Magyarországon kialakult ellátási

(egészségügyi, oktatási) rendszereket fenn lehet és kell tartani, hiszen a tőkés államokban éppúgy megvan a nem tulajdonos rétegek létbiztonsága, mint a volt szocialista országokban. Gondoljunk csak a nyugatiak munkanélküli-ellátására, az ottani egyetemi ösztöndíj-, vagy társadalombiztosítási rendszerekre.

Ugyanakkor, véleményem szerint ma Magyarországon egyetlen tisztességes gazdaságpolitika sem lehet népszerű. Éppen azért, mert az emberek nagy többsége elfogadja a jól működő kapitalizmust, mint célállapotot, a hozzá vezető utat, a gazdasági rendszerváltást és velejáróit viszont annál kevésbé. Ezért legfeljebb arról lehet beszélni, népszerűbb lehet-e egy liberális gazdaságpolitika azzal, hogy a gyorsabb átalakulást, a kicsiket, az önállókat, a vállalkozókat támogatja.

– A társadalom viszont közben kettéválik vállalkozókra és bérből-fizetésből élőkre.

– Valóban kettészakadni látszik a társadalom, azokra, akik az új gazdasági körülmények között megtalálták a helyüket és életszínvonaluk emelkedik (köztük is vannak bérből-fizetésből élők), és azokra, akiknek nincs mozgásterük, így egyre nehezebben boldogulnak (ebbe a csoportba tartoznak a kényszer-vállalkozók is). Ez roppant veszélyes folyamat, és csak jó gazdaság- és jó szociálpolitika együttes alkalmazásával enyhíthető. A gazdaságpolitikának a vállalkozások élénkítését, a munkahelyteremtést kell biztosítani, a szociálpolitikának pedig megakadályoznia a veszélyben lévők leszakadását.

KECZER GABRIELLA

Tőkeerő

Ami a szőlővel manapság történik, az egy szóval úgy jellemezhető, hogy szívszorító. Nem kel a bor, a tavalyi termés zöme még a pincében érik. A tavaly befektetett pénz még vissza sem tért, s maholnap metszeni kéne. Kérdés, hogy ki tegye, s mi motiválja a munkavégzést. A megtérülés – legalábbis rövid távon – aligha. A rossz állapotú, s igénytelen fajtaösszetételű ültetvényektől, nem vitás, itt az ideje megszabadulni. Igaz, a gyenge homokon még kérdéses, mit lehetne helyette termelni. Az elhagyott szőlő idén legalább nem viszi már el a munkadíjon felül azt a hektáronkénti 50-70 ezer forintot, amit permetre, üzemanyagra, gépi munkára ki kellene adni.

Az igazi dilemma, amikor fiatal telepítésű, minőségi bort adó tőkék megmentésére sincs tőkeerős vállalkozó. Ez az egy-két évi „haszontalanság” csak azoknak térülhet meg, akik ki képesek várni a kopp után törvényszerűen beköszöntő hopp időszakát. Ennek hiányában pillanatnyi megoldást kínál, ha a tulajdonos hektáronként pár száz forintnyi, jelképes összegért egy évre bérbe tudja adni az ültetvényt. Aki ért a szőlőhöz tudja, a rövid távon bérló a neki megfelelő metszéssel kifacsarhatja a lelkét a növénynek. Talán még ez is jobb, mintha hagynák elvadulni.

T. Sz. I.

Tejtermelők világtalálkozója

A hazai tejfogyasztás csökkenése még nem állt meg, a költségvetési támogatás teljes megszüntével az idén várhatóan további 10-20 százalékkal kevesebb tejet tud a lakosság megvenni. Tekintve hogy a gazdaságosan exportálható tejtermékek köre és mennyisége szerény, a termelés korlátozása kikerülhetetlen kényszerlépés. Mivel Új-Zélandon kívül csak Magyarországon nem támogatott a tejgazdaság, s az árakat erősen behatárolja a fogyasztók romló anyagi helyzete, a termelők a veszteség és a minimális nyereség határmezsgyéjén kénytelenek lavírozni.

A költségek alakulásában meghatározó szerep jut a hozamoknak, az alkalmazott fajtnak. A „tejjel-mézszel” folyó időkben ösztönözték a tejhasznú fajták elterjesztését. Így ma Európa legnépesebb és legértékesebb Holstein-Friz állományával büszkélkedhetünk. A magyar tenyésztők jelentős szakmai rangot vívtak ki a világban. Az ágazat mai, bizonytalan helyzetében sem volna szabad veszni hagyni értékeinket. Versenyképes és jövedelmező tejtermelés elképzelhetetlen magas fokú szakmai és genetikai háttér nélkül.

Rangos esemény színhelye lesz június 1-6. között Budapest, ugyanis Magyarországon rendezik meg a 8. holstein-friz-világkonferenciát. Az eddigi összegzés szerint rendkívül nagy az érdeklődés, több mint negyven országból mintegy 300 szakember jelezte részvételi szándékát. A magyar tenyésztők jelentkezését továbbra is várják a (28) 20-387-es telefonon, vagy levélben a 2100 Gödöllő, Pf.: 57-es címen. A rendezvény kiemelkedő eseménye lesz, hogy ez alkalommal alakul meg a holstein-friz-tenyésztők világ-szövetsége.

Expo és sörerjesztő?

Két esztendővel ezelőtt a Debreceni Partner Kft. állt elő az ötlettel, rendezzenek a helyi vállalkozóknak vásárt. A társaság egyébként kereskedelemmel foglalkozik, így fénymásolópapírokat, illatosított kendőket, világítás-technikát, számítógépeket és sörerjesztőt kínáltak most standjukon.

– Hogy jön össze a sörerjesztő forgalmazás és a vásárszervezés? – kérdeztük Ugrai Ferenc ügyvezetőtől.

– Úgy jött az ötlet 1990-ben, hogy volt egy termékünk, amit szeretnénk volna bemutatni, de ez egy kis kft.-nek egyedül túl költséges lett volna. Gondoltuk, társakat kellene szerezni. Először baráti szálakon szerveződött a Progresszió, s úgy tűnt, hat társaság fog csak együtt bemutatkozni, végül már az első alkalommal is húszan lettünk.

– Hogyan terebélyesedett tovább az első bemutatkozás?

– Úgy, hogy egyre többen jöttek. Most is negyvenöt cég neve szerepel a katalógusban és ötvenegy kiállító van itt. Volt olyan cég is, akinek az utolsó este kellett helyet

szorítani. Úgy tűnik, ha nem változtatunk a módszeren, hamarosan kinőjük ezt a helyet. Ezért is döntöttünk úgy, hogy több, kisebb szakkiállítás szervezünk inkább, mert szeretnénk megőrizni a debreceni vásár családi-baráti jellegét.

– Üzlet-e vásárt szervezni?

– Igen. Egy kft. nem engedheti meg magának, hogy ráfizessen bármire is. Az első két évben nem hozott különösebb hasznot a kiállítás, de most már nyereségesek vagyunk. Az az alapelvünk, hogy ha egy cégnek elkészül egy sikeres terméke, akkor azt helyben kell először bemutatni, hiszen itt szeretnék eladni, itt van rá vevő.

– Külföldi kiállítók idecsalogatásával még nem próbálkoztak?

– Voltak már itt tajvani, osztrák és román kiállítók is. Most a szlovák és román gazdasági kamara vezetőit várjuk, és az idén elvisszük a debreceni vállalkozókat Ungvárra és a japán expora, jövőre pedig Koreába szervezünk bemutót.

R. G.

Progresszió '92 – Debrecenben

„Családi” vásár és autókiállítás

A vásároknak is megvan a maguk története. Az elmúlt évtizedekben a BNV mellett csak Pécs és Szeged büszkélkedhetett azzal, hogy vásárváros. Az elmúlt két-három esztendőben viszont több régióközpontban is megjelentek az ipari vásárok csirái. Szombathely és Sopron is vásárral próbálkozik, útjára indult tavalyelőtt a Gemenc-expo és több mint kétéves múltra tekint már vissza a Progresszió is, a debreceni vállalkozók immár negyedik bemutatóközje.

A cívisváros vásárát csütörtökön Fejes Attila országgyűlési képviselő, a VOSZ „másodhegedűse” nyitotta meg az Arany Bika Szálló Bartók-termében. A képviselő kiemelte, hogy a sokszor „adócsalóknak és szerencselovagoknak” titulált magyar vállalkozók naponta kénytelenek lehetetlenül nehéz gazdasági környezetben küzdeni a talpon maradásukért. Munkájuk gyümölcse, hogy a külföldiek már nem csak a sebeiket látják, hanem megtapasztalhatják a magyarok újrakezdési szándékát is. Erre bizonyíték a mostani kiállítás is, amelyet Fejes Attila a világkiállítás felé vivő első helyi kezdeményezésként értékel.

Az idei találkozón egyébként 51 kelet-magyarországi magánvállalkozó, bank, kereskedelmi társaság és vegyes vállalat kínálta áruit, szolgáltatásait. A vásár egyik legfőbb erénye ugyanis éppen abban áll, hogy mind ez idáig megőrizte családias jellegét. Igaz, a kisvállalkozók mellett az idén már megjelentek nagy cégek is, akik főleg a kisvállalkozóknak kínáltak szolgáltatásokat. Ilyen volt például a Westel Rádiótelefon Kft., amely gépkocsiba szerelhető és hordozható telefonkészülékeit kínálta a vásárrban, vagy az országos cégek helyi kirendeltségeinek standjai, mint a Providencia, vagy a Postabank szolgáltatási ajánlatai. Az máris látszott, a vásár legérdekesebb területe a számítástechnika, a megjelent több mint félszáz vállalkozó jó része erről a területről mutatott be újdonságokat. Nem is csoda, hogy november végére

máris meghirdették a Hajdú-Comp szoftver-hardver vásárt és kiállítást. Szegedi céggel is találkozhatunk a debreceni vásárrban, a Talent Kft. számítógépes, információs bázisát telepített ki a Progresszió '92-re:

– Információkat kínálunk a vállalkozóknak – mondta Németh István ügyvezető igazgató –, ez a komputer állandó összeköttetésben van a szegedi központtal, ahonnan minden, vállalkozáshoz szükséges információt lekérhetünk.

Hogy üzlet-e információt „árulni”? Nos, az ügyvezető szerint a vásáron legfeljebb csak kóstolaghatják egymást a vállalkozók, és névjegyet cserélhetnek. A jelenlét a fontos, hogy megismerjék szolgáltatásaikat, s később is keressék őket. Egyébként a Talentnek Debrecenben is működik menedzserklubja, így „becsületbeli ügynek” is látták, hogy részt vegyenek a Progresszió '92-n.

A Partner Kft. és a Kölcsey Művelődési Központ által rendezett színvonalas kiállításon egyébként az üzletemberek munkáját jogi tanácsadás, hostess- és tolmácsszolgálat, valamint egy részletes katalógus is segíti.

Az autók szerelmeseire is gondoltak: a Kölcsey Művelődési Központ előtti parkolóban Cívis Mobil elnevezéssel autó- és járműipari kiállítást és vásárt is szerveztek.

RAFAI GÁBOR